

TC
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

GİYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ

ELBİSE ÜRETİMİ

ANKARA 2006

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ -1	3
1. ELBİSE KESİMİ.....	3
1.1.Model Analizi	3
1.2. Asgari Çalışma Talimatı	5
1.3. Elbise Kalite Nitelikleri	5
1.4. Elbise Kesim İşlemleri.....	7
1.4.1.Elbise Kumaşını Kesime Hazırlama İşlemleri.....	7
1.4.2.Kalıbı Kumaşa Yerleştirme İşlemleri.....	7
UYGULAMA FAALİYETİ -1	8
1.4.3. Elbise Kesim İşlemleri.....	9
UYGULAMA FAALİYETİ -2	9
1.5.Yardımcı Malzeme Kesim İşlemleri	10
UYGULAMA FAALİYETİ -3	10
KONTROL LİSTESİ	11
ÖĞRENME FAALİYETİ -2	12
2. ELBİSE DİKİMİ.....	12
2.1. Dikim Planı ve Makine Parkı.....	13
2.2. Elbise Dikim İşlemleri	14
UYGULAMA FAALİYETİ	14
KONTROL LİSTESİ	19
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	20
3. ELBİSE SON ÜTÜ VE SON KONTROLÜ	20
3.1. Elbise Son Ütü İşlemleri	20
3.2. Elbise Son Kontrol İşlemleri.....	21
3.2.1. Duruş Formu Kontrolü	21
3.2.2. Ölçü Kontrolü	21
3.2.3. Malzeme Uyum Kontrolü.....	22
3.3. Elbisede Kritikler Doğrultusunda Düzeltme İşlemleri.....	22
3.3.1. Kalıpta Düzeltme.....	22
3.3.2. Malzemedeki Değişiklik	22
3.3.3. Dikiş Tekniklerinde Değişiklik.....	22
KONTROL LİSTESİ	23
MODÜL DEĞERLENDİRME	24
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	25
KAYNAKÇA	26

AÇIKLAMALAR

KOD	542TGD056
ALAN	Giyim Üretim Teknolojisi
DAL/MESLEK	Kadın Giysi Modelistliği, Hazır Giyim Model Makineci
MODÜLÜN ADI	Elbise Üretimi
MODÜLÜN TANIMI	Bu modül elbise kesimini, dikimini ve elbise son ütü ve son kontrol işlemlerinin anlatıldığı bir öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Bluz Üretimi I-II Modüllerini Başarmış olmak
YETERLİK	Elbise Dikmek
MODÜLÜN AMACI	Genel amaç Gerekli ortam sağlandığında tekniğe uygun elbise üretimini yapabileceksiniz. Amaçlar <ul style="list-style-type: none">➤ Elbise ana ve yardımcı malzemelerini kesim tekniğine uygun olarak kesebileceksiniz.➤ Elbise dikimini kalite niteliklerine uygun olarak yapabileceksiniz.➤ Elbise son ütü ve son kontrolünü tekniğe uygun olarak yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam : Atölye Donanım: Kumaş, tela, makas, dikiş ipliği, topluiğne, çizgi taşı, cetvel, mezura, modelin kesilmiş parçaları, model föyü ve yardımcı gereç düz sanayi dikiş makinesi, ütü, üç ip overlok, ilik, düğme makinesi.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda ise kazandığımız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla, öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

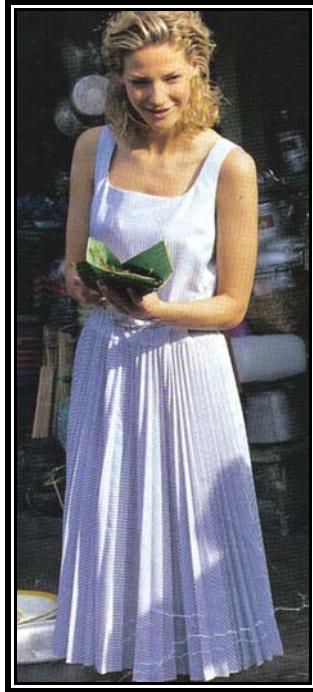
Sevgili Öğrenci,

Elbise, tek parçadan oluşan, hareket rahatlığı sağlayan, spor ve fantazi çeşitleri bulunan, giyinme alanı geniş bir giysi çeşididir. Genel olarak elbise; yakalı- yakasız, kollu-kolsuz, önden veya arkadan açık, düğmeli veya fermuarlı çalışılmaktadır. Çok çeşitli model özelliklerine sahip bir giysi türüdür.

Elbiseler kumaş ve model özelliklerine göre abiye ve spor tarzda, dokuma, örme kumaşlardan veya diğer yüzeylerden (doğal veya yapay deri) üretilmektedir. Her yaş grubundaki bireyler tarafından tercih edilmektedir.

Model uygulamalı elbise üretimi modülünü başarı ile tamamladığınızda elbise kesimi, yapabileceksiniz. Ebise dikim işlemlerini öğrenerek, son ütü ve son kontrol işlemlerini yapabileceksiniz.

Bu modülde verilen örnek elbise üretimi yardımı ile çok farklı modellerde elbise üretimi yapma şansına sahip olacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında, elbise ana ve yardımcı malzemelerini kesim tekniğine uygun olarak kesebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Değişik elbise modelleri araştırarak model çeşitleri ile ilgili bir dosya hazırlayınız.

1. ELBİSE KESİMİ

1.1.Model Analizi

Kesim için model analizi yaparken elbise model özelliği değerlendirilir. Hazırlanmış kalıpların parça sayılarının tam ve doğru olduğu kontrol edilir. Kullanılacak ana ve yardımcı malzemenin dokuma ve desen özellikleri değerlendirilir.

MODEL ANALİZ FORMU	
ÜRÜN: ELBİSE	SEZON:
FORM:	HAZIRLAMA TARİHİ:
BEDEN NO:42	HAZIRLAYAN:
	<p>BİÇİM TANIMLAMA</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Şömiziye yakalı ➤ Önden açık patlı ➤ Ön beden pensli ve yarım kuplu ➤ Arka orta dikişli, pensli ve yarım kuplu ➤ Kısa kollu ➤ Kol ağzı ve etek ucu gaze dikişli harç süslemeli <p>DİKİŞ PAYLARI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tüm dikiş payları: 1 cm ➤ Kol ağzı ve etek ucu kıvrırma payı: 3cm
PARÇA LİSTESİ	
<p>Kumaş:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ön parça: 2 adet ➤ Ön pat: 2 adet ➤ Arka parça: 2 adet ➤ Yaka: 2 adet ➤ Kol: 2 adet <p>Tela:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mostra: 2 adet ➤ Yaka: 1 adet <p>Süsleme Harcı:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Etek ucu: 130 cm ➤ Kol: 80 cm 	
<p>Kullanılacak malzemeler</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kumaş 150cm eninde ➤ Tela 90cm eninde ➤ Düğme 10 adet ➤ Süsleme harcı ➤ İplik vb. 	<p>Malzeme örnekleri</p>

1.2. Asgari Çalışma Talimatı

- Yaka ortadan ikiye katlandığında iki tarafında düzgün ve eşit çalışılmasına dikkat edilmelidir.
- İç dikişlerde dikiş sıklığı 1cm’de 5 batış, üst dikişlerde 1cm’ de 4 batış olmalıdır.
- Bütün dikiş başlangıcı ve sonlarında sağlamlaştırma dikişi yapılmalıdır.
- Düzgün bir dikiş için kumaşa uygun iğne seçilmelidir.
- Bütün gaze dikişleri 8 mm den yapılmalıdır.
- Etek ucu, kol ağzı ve yaka üst dikişi gaze yapılmalıdır.
- Şömiziye yaka çalışılmalıdır.
- Ön ortasında pat olmalıdır.
- Mostra (klapa) ve yaka telalanmalıdır.
- Marka ve beden etiketi yaka pervazına dikilmelidir.
- Etiketler kendi renginde iplikle dikilmelidir.
- Etek ucu ve kol ağzı süsleme harcı ile temizlenmelidir.

1.3. Elbise Kalite Nitelikleri

Kalite nitelikleri formunda elbise üzerinde yapılan çalışmaların olması gereken ölçüleri ve toleransları verilir. Bu formda ki ölçülere göre ürünlerin kalite kontrolü yapılır.

KALİTE NİTELİKLERİ

ÜRÜN: Elbise

İŞLEM BASAMAĞI:

ÇALIŞMA ARACI: DSM, ütü, pres

NO	KALİTE NİTELİĞİ TANIMLAMA	MODEL 1		
		STD (mm)	TOLERANS (mm)	
			+	-
1	Elbise boyu	950	5	5
2	Beden ölçüsü 1/2	510	5	5
3	Bel ölçüsü 1/2	470	5	5
4	Kalça ölçüsü 1/2	550	5	5
5	Kol boyu ölçüsü	220	5	5
6	Kol ağzı ölçüsü	380	5	5
7	Kol evi ölçüsü	500	5	5
8	Yaka çevresi	400	5	5
9	Yan dikiş boyu	680	5	5
10	Omuz ölçüsü	150	5	5
11	Pat genişliği	30	1	1
12	Kup boyu	540	5	5
13	Pens boyu	260	2	2
14	Gaze dikişleri	8	1	1
15	Etek ucu gaze genişliği	8	1	1
16	Kol ağzı gaze genişliği	8	1	1
17	Sağlamlaştırma boyu	10	1	1
18	Düğme aralıkları	100	1	1
ÇALIŞAN		TARİH	SAYFA	
KONTROL EDİLDİ		TARİH	SONRAKİ SAYFA	

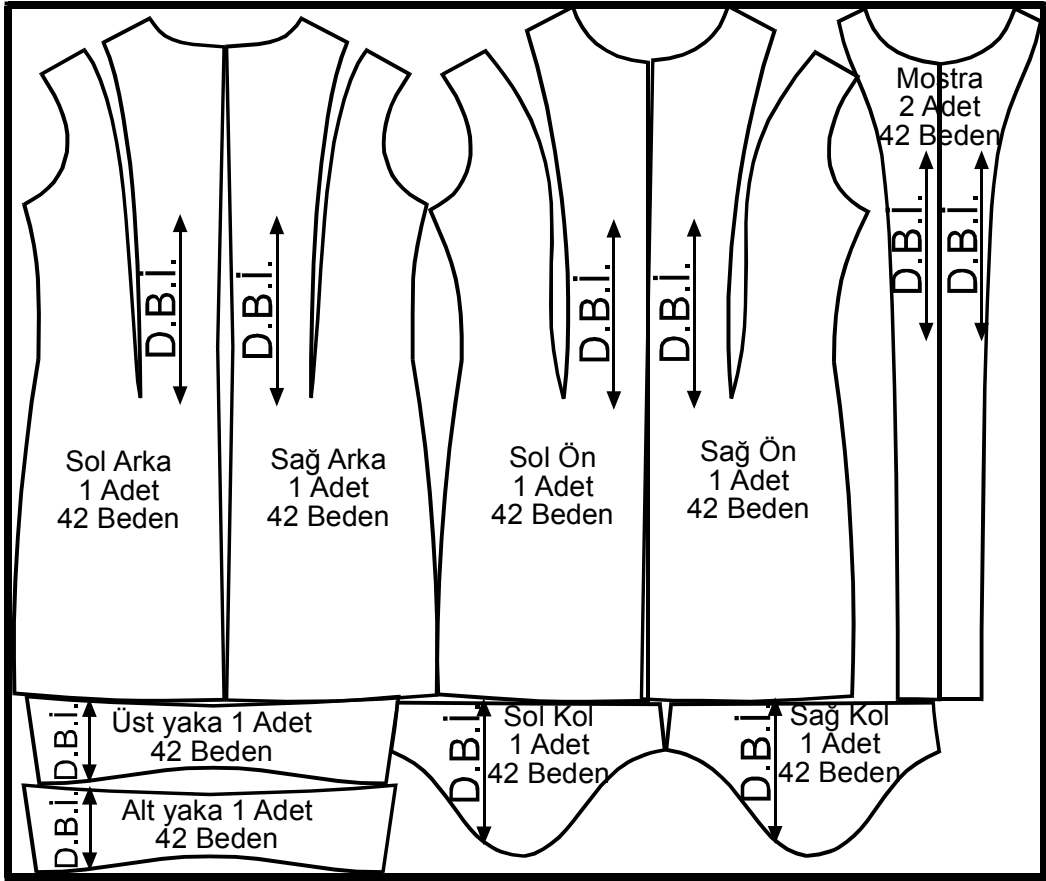
1.4. Elbise Kesim İşlemleri

1.4.1. Elbise Kumaşını Kesime Hazırlama İşlemleri

Kumaşlar dikilirken ve dikildikten sonra yıkamadan ya da buharlı ütü ile ütülemeden kaynaklanan çekmeler olur. Bunu önlemek için, kumaşı kesmeden önce yoğun buharlı ütü ile ütöleyiniz.

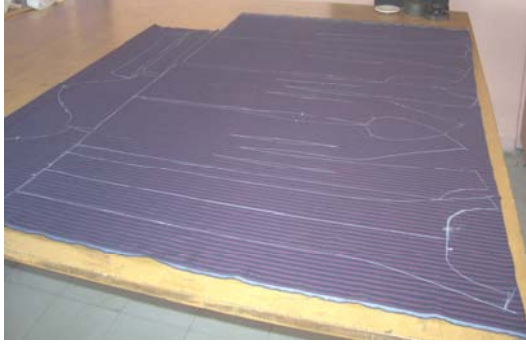
- Kesim modülüne bakınız.

1.4.2. Kalıbı Kumaşa Yerleştirme İşlemleri.

Şekil. 1: Kalıpları açık enli olarak kumaşa yerleştirme

UYGULAMA FAALİYETİ-1

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Modelin bütün kalıplarını hazırlayınız.</p>	<p>Kalıpların sayısını ve doğruluğunu kontrol ediniz.</p>
<p>➤ Bütün kalıp parçalarını D.B.İ doğrultusunda ekonomik şekilde kumaşa yerleştiriniz.</p>	<p>➤ Kalıpların sayısına, sağ ve sol yönlerine dikkat ediniz. Önce büyük parçaları, sonra küçük parçaları yerleştiriniz.</p>
 <p>Kalıpları kumaşa sabitleyerek kenarlarından çiziniz.</p>	<p>➤ Çizim araçlarının leke bırakmamasına özen gösteriniz.</p> <p>➤ Kesim teknik ve yöntemlerini göz önünde bulundurunuz.</p> <p>➤ Kalıpları kumaşa yerleştirirken verimlilik ilkesine göre çalışmaya özen gösteriniz. (Bakınız Şekil 1)</p>

1.4.3. Elbise Kesim İşlemleri

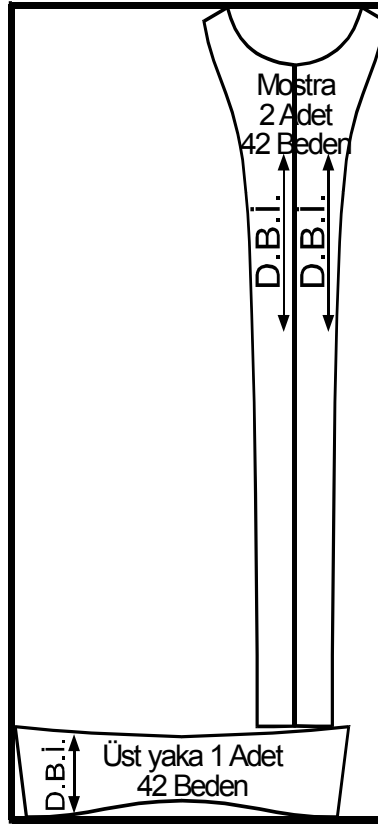
UYGULAMA FAALİYETİ-2

İşlem Basamakları	Öneriler
 <ul style="list-style-type: none">➤ Kumaş kenarını çizerek düzeltiniz.	
 <ul style="list-style-type: none">➤ Hazırladığınız kumaş çizimi üzerinden işaretlerine göre kumaşı kesiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Kesim araçlarını önceden hazırlayınız.➤ Kesim yaparken iş güvenliği kurallarına dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Çıt işaretlerini atınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Çıtları derin kesmemeye özen gösteriniz.

1.5.Yardımcı Malzeme Kesim İşlemleri

UYGULAMA FAALİYETİ-3

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Tela kalıplarını hazırlayınız	➤ Kalıpların sayısını ve doğruluğunu kontrol ediniz.
➤ Kalıpları D.B.İ doğrultusunda ekonomik şekilde telaya yerleştiriniz.	➤ Kalıpların sayısına, sağ ve sol yönlerine dikkat ediniz.
➤ Tela kenarlarından çiziniz.	➤ Kesim teknik ve yöntemlerini göz önünde bulundurunuz.
➤ Hazırladığınız tela çizimi üzerinden işaretlerine göre telayı kesiniz.	➤ Tela seçiminizin kumaş cinsi ile uyumlu olmasına dikkat ediniz.

Şekil 2: Tela eni 90cm
Tela kalıplarını açık enli olarak telaya yerleştirme

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Evet	Hayır
➤ Modeli doğru analiz ettiniz mi?		
➤ Asgari çalışma talimatını modele ve tekniğe uygun belirlediniz mi?		
➤ Kalite niteliklerini modele ve tekniğe uygun belirlediniz mi?		
➤ Yüzey özelliğine göre elbise kumaşınızı tekniğine uygun kesime hazırladınız mı?		
➤ Kumaşın düz boy iplik yönüne dikkat ettiniz mi?		
➤ Model ve yüzey özelliğine dikkat ederek kalıpları kumaşa yerleştirdiniz mi?		
➤ Kalıpları kumaşa uygularken ekonomiklik ilkesine dikkat ettiniz mi?		
➤ Elbise kumaş kesimini tekniğine uygun yaptınız mı?		
➤ Elbise tela kesimini tekniğine uygun yaptınız mı?		
➤ Çalışmalarınızı planlanan zamanda tamamladınız mı?		
➤ Çalışmalarınız süresince iş güvenliği kurallarına uydunuz mu?		
➤ Araç - gereçleri yerinde ve doğru kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetinde ilgili konuya dönerek işlemleri tekrar ediniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında elbise dikimini kalite niteliklerine uygun yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Elbisede kullanılacak elbise kumaşları, süsleme malzemeleri, aksesuarları araştırarak edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. ELBİSE DİKİMİ

2.1. Dikim Planı ve Makine Parkı

DİKİM PLANI		
Ürün: Elbise		Tarih:
Hazırlayan:		Sezon
Üretim sıra no	Dikim Planı	Makine Parkı
1	Overlok çekme	ÜÇ İP OVERLOK
2	Mostraya ve yakaya tela yapıştırma	ÜTÜ
3	Yakayı birleştirme	DSM
4	Yakanın çima ve gazesini çekme	DSM GA
5	Ön pens işaretlenmesi	ÇİZGİ TAŞI
6	Ön pensi dikme	DSM
7	Ön kup birleştirme	DSM
8	Ön pens ve kup ütüleme	ÜTÜ
9	Mostrayı dikme	DSM
10	Mostrayı ütüleme	ÜTÜ
11	Arka pens işaretleme	ÇİZGİ TAŞI
12	Arka pens dikme	DSM.
13	Arka kup birleştirme	DSM
14	Arka orta birleştirme	DSM
15	Arka orta, pens ve kup ütüleme	ÜTÜ
16	Omuz birleştirme	DSM
17	Omuz ütüleme	DSM
18	Yakayı bedene takma	DSM
19	Mostaraya gaze çekme	DSM GA
20	Yaka kapama-	DSM
21	Kol ağzı harcı dikme	DSM
22	Kolu bedenle birleştirme	DSM
23	Kol altı ve yan dikişi birleştirme, etiket dikme	DSM
24	Etek ucuna harç dikme	DSM GA
25	İlik işaretleme	ÇİZGİ TAŞI
26	İlik açma	İLİK MAKİNESİ
27	Düğme işaretleme	ÇİZGİ TAŞI
28	Düğme dikme	DÜĞME MAKİNESİ
29	Son ütü	ÜTÜ
30	Kalite kontrol	KALİTE KONTROL TABLO

2.2. Elbise Dikim İşlemleri

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Elbisenin yan dikişlerinin ve kol altlarının overloklerini çekiniz.</p> 	<p>➤ Overlokta kesme işlemi yapmamaya özen gösteriniz.</p>
<p>➤ Mostra ve yakaya telayı yerleştiriniz ve yapıştırınız.</p>	<p>➤ Telanın yapışkan yüzünü kumaşın tersine yerleştirdiğimize dikkat ediniz. ➤ Ütü ısısının kumaşa ve telaya uygun olmasına dikkat ediniz. ➤ Düzboy iplik yönünde ütüyerek telayı yapıştırınız</p>
<p>➤ Telalama işleminden sonra fazlalıkları keserek, kenarları düzeltiniz.</p>	<p>➤ Regula ediniz.</p>
<p>➤ Yaka şeklinin düzgün olması için yakayı çizim şablonu ile kenarlarından çiziniz.</p> 	<p>➤ Yaka dikerken iyi sonuç alabilmek için çizim şablonu kullanınız.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Üst yakanın bedene takılacak kısmını 1 cm den içe kıvrırarak gaze çekiniz. ➤ Daha sonra alt yaka ile üst yaka yüz yüze gelecek şekilde yerleştirerek yakayı çizgi üzerinden dikiş ve yaka uçları düzgün olacak şekilde çeviriniz. ➤ Yakayı ütöleyiniz ve ütülerken üst yakayı 1 mm kaydırarak ütöleyiniz. ➤ Yakanın çırma ve gazesini çekiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yaka gaze dikişini çekerken gaze ayağı kullanınız. ➤ Yakayı birleştirirken çıtlarına dikkat ediniz. ➤ Payları regula(düzeltilme) ediniz ve köşe fazlalıklarını kesiniz.
 <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ön pensleri şablona göre işaretleyiniz ve dikiş. ➤ Ön kupları çıt işaretleri üst üste gelecek şekilde birleştiriniz 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Şablonu düzgün yerleştiriniz. ➤ Kupları birleştirirken karşılaştırma çıtlarına dikkat ediniz. ➤ Dikiş başlangıcı ve sonlarında sağlamlaştırma yapınız.
 <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dikilen ön kupların overloklarını çekiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İş güvenliğinize dikkat ediniz. ➤ Dikiş payını kestirmemeye özen gösteriniz.

 <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ön kupa ve penslerin dikiş paylarını yan dikişe yatırarak dikkatlice ütüleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ütü ısısının kumaşa uygun ayarda olmasına özen gösteriniz. ➤ Ütüleme sırasında göğüs formuna dikkat ediniz. ➤ Ütüleme işlemini tersten yapınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ön beden ile mostra parçası yüz yüze gelecek şekilde yerleştirerek birleştiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dikişlerin başlangıcı ve sonlarını sağlamlaştırınız. ➤ Dikiş payının genişliklerinin 1 cm' yi geçmemesine dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mostranın yakaya gelen kısmını pat başlangıç çıtına kadar (3 cm) dikiş ve dikiş payını dikişe kadar çıtlatınız. ➤ Diktiğiniz pat kısmını köşe uçlarının düzgün olmasına dikkat ederek çeviriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çıtlatma işleminde dikiş iplerini kesmemeye dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mostrayı ütüleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ütüleme sırasında buhar vererek kumaşın parlamasını önleyiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Arka pensleri ön parçadaki gibi işaretleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Şablonu kumaşa düzgün yerleştirmeye dikkat ediniz.
 <ul style="list-style-type: none"> ➤ Arka pensleri ve arka kupa ve arka kupa parçadaki çalışma aşamalarında olduğu gibi birleştiriniz. Daha sonra arka ortasını dikiş. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dikişlerin başlangıcı ve sonlarını sağlamlaştırınız. ➤ Kupa ve arka kupa birleştirirken çıtlarına dikkat ediniz.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Arka ortası, pens ve kup dikişlerini ütöleyiniz. Ön parçadaki aşamaları uygulayınız. Arka ortası dikişini ikiye açarak ütöleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pens ve kup dikiş paylarının yan dikişe bakarak ütülenmesine özen gösteriniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Omuzları birleştirirken omuzun esnememesine ve ön ve arka kup dikişi birbirini takip edecek şekilde dikişinizi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Omuzların eşit olmasına dikkat ediniz. ➤ Dikiş başlangıç ve bitişini sağlamlaştırınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Omuz dikiş paylarını ikiye açarak ütöleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ütüleme işlemi tersten yapınız. ➤ Ütüleme esnasında omuzu esnetmemeye dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alt yaka ve beden çitlarını dikkate alarak yakayı sol ön pat başlangıç noktasından sağ ön pat başlangıç noktasına kadar birleştiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dikiş başlangıç ve sonlarında sağlamlaştırma yapınız.
 <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mostranın yakaya takılacak kısmını üst yakanın altına yerleştirerek üst yaka çımasını dikişiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yakanın formuna dikkat ediniz. ➤ Mostra formunu iyi ayarladığınızdan emin olunuz.
 <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kolağzını 2 cm den katlayarak süsleme harcını yerleştirerek çıma ve gaze dikişi ile harcı birleştiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dikişlerin düzgün olmasına dikkat ediniz.

 <p>➤ Omuz çıtı, ön kol oyuntusundaki çıtları bedendeki çıtlara denk gelecek şekilde beden ile kolun yüzlerini üst üste yerleştirerek 1 cm den dikerek kolu birleştiriniz. Kol ve bedenin dikiş paylarını birlikte overlok çekiniz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kolların yönlerine dikkat ediniz. ➤ Kolun makinesini çekerken kolun formunu daha iyi verebilmek için bedeni üste kolu alta getiriniz. ➤ Makine çekerken gerdirmemeye ve pile oluşmamasına dikkat ediniz. ➤ Dikiş başlangıcı ve bitişi sağlamlaştırınız. ➤ Yan dikişleri kol altında üst üste getirerek kaydırmadan dikmeye özen gösteriniz ➤ Ütü işlemlerini tersten yapınız.
<p>➤ Kol altı ve yan dikişi kol ağzından etek ucuna kadar 1 cm den makine çekiniz. Sol bel hattına beden ve marka etiketini yerleştiriniz.</p>	<p>➤ Dikiş paylarının 1cm'den fazla olmamasına özen gösteriniz.</p>
 <p>➤ Etek ucunu 2 cm den katlayarak uç kısmına harcı çıma ve gaze dikişi ile dikiş.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gaze dikiş genişliğinin 8 mm olmasına dikkat ediniz. ➤ Gaze dikişlerini yaparken gaze ayağı kullanınız. ➤ Makine dikişinin kenara paralel ve düzgün olmasına dikkat ediniz. ➤ Etek ucunun düzgün olması için detaylara önem veriniz.
<p>➤ İlik işaretini alarak ilikleri açınız.</p>	<p>➤ İlik boylarına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Düğme yerini işaretleyerek düğmeleri dikiş.</p>	<p>➤ Düğme aralıklarını doğru belirleyiniz.</p>

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendirme kriterlerine göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Evet	Hayır
➤ Ütü ısısını kumaşa uygun ayarladınız mı?		
➤ Telaları tekniğine uygun yapıştırdınız mı?		
➤ Kup dikişlerini kalite niteliklerine uygun çalıştınız mı?		
➤ Yakayı tekniğine uygun çalıştınız mı?		
➤ Yaka uçlarını çevirme işini net yapabildiniz mi?		
➤ Pat üst genişliğini ölçüsüne göre ayarlayabildiniz mi?		
➤ Kolu bedene takarken kol yönüne dikkat ettiniz mi?		
➤ Etek ucunda patların aynı noktada bitmesine dikkat ettiniz mi?		
➤ Ara ütüleme işlemlerini tekniğe uygun yaptınız mı?		
➤ Modelin gerektirdiği dikişleri kalite niteliklerine uygun diktiniz mi?		
➤ Etiketleri talimatta belirtilen yerlere düzgün olarak diktiniz mi?		
➤ Süsleme harçlarını düzgün birleştirebildiniz mi?		
➤ İlik ve düğme aralıklarını eşit işaretleyebildiniz mi?		
➤ Çıma ve gaze dikişlerini kalite niteliklerine uygun diktiniz mi?		
➤ Ütü yaparken güvenlik kurallarına uydunuz mu?		
➤ Çalışmalarınız süresince iş güvenliği kurallarına uydunuz mu?		
➤ Araç - gereçleri yerinde ve doğru kullandınız mı?		
➤ İşi zamanında tamamlayabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetinde ilgili konuya dönerek işlemleri tekrar ediniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında elbise son ütü ve son kontrol işlemlerini kalite niteliklerine uygun olarak yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sektörde son ütüde kullanılan makineleri ve elbise son kontrol işlemlerini araştırınız ve edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. ELBİSE SON ÜTÜ VE SON KONTROLÜ

3.1. Elbise Son Ütü İşlemleri

Elbisenin son ütüsü aşağıdaki sıralama doğrultusunda yapılacaktır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Yaka formunu vererek ütüleyiniz.	➤ Ütü sıcaklığını kumaşa göre ayarlayınız
➤ Kolları tekniğine uygun ütüleyiniz.	➤ Harçların ütülerken basılmamasına dikkat ediniz.
➤ Mostrayı düzgün şekilde ütüleyiniz.	➤ Ürünün parlamamasına dikkat ediniz.
➤ Ön beden pens ve kuplarını ütüleyiniz.	➤ Ürünün formuna özen gösteriniz.
➤ Arka orta, pens ve kuplarını ütüleyiniz.	➤ Ürünün formuna özen gösteriniz.
➤ Elbisenin son ütüsünü titizlikle ve dikiş paylarını dikkate alarak yapınız.	➤ Ütüleme sırasında ürünün formunu bozmayınız.

3.2. Elbise Son Kontrol İşlemleri

3.2.1. Duruş Formu Kontrolü

Elbise uygun bedendeki bir kişiye giydirilir. Bedene uyumu kontrol edilir. Kupların, yan dikişlerin yerinde olup olmadığı kontrol edilir. Yakanın düzgünlüğüne, ön ve arka beden duruşuna bakılır. Problem varsa belirlenerek düzeltmeye gidilir.

3.2.2. Ölçü Kontrolü

Elbise düz bir yere yerleştirilir ve ölçüleri alınır. Yuvarlak yerler giysinin formuna göre ölçülmelidir. Bitmiş elbise ölçülere tamamen uygun olmalıdır veya kalite niteliklerinde belirtilen toleranslar dikkate alınarak kontroller gerçekleştirilmelidir.

3.2.3. Malzeme Uyum Kontrolü

Malzeme uyum kontrolünde aşağıdaki özellikler dikkate alınarak kontroller yapılmalıdır.

- Tela cinsinin kumaşa uygunluğu
- İpliğin sağlamlığı ve renk uyumu
- Düğmenin kumaşa ve modele uygunluğu
- Harçların kumaşa ve modele uyumu

3.3. Elbisede Kritikler Doğrultusunda Düzeltme İşlemleri

3.3.1. Kalıpta Düzeltme

Elbiseyi mankene veya kişiye giydirildikten sonra çıkan ölçü değişiklikleri için kalıpta elbise boyu, kol boyu, yaka formu, omuz ölçüsü, kup yerleri, pens boyları, yeri ve dikiş payları gibi değişiklikler yapılabilir.

3.3.2. Malzemede Değişiklik

Malzeme uyum kontrolü sonucunda kumaş, tela, iplik, süsleme harcı gibi malzemelerde uyumsuzluk görülebilir. Bu gibi durumlarda elbise modeline uygun kumaş ve malzeme seçerek problem giderilmelidir.

3.3.3. Dikiş Tekniklerinde Değişiklik

Dikimde kullanılan teknikler modele ya da kumaşa uymayabilir. Böyle durumlarda tekniklerde değişiklik yapılmalıdır.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendirme kriterlerine göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Evet	Hayır
➤ Ürüne uygun ütüleme araç - gereçlerini doğru seçerek, çalışma ortamınızı tam hazırladınız mı?		
➤ Ütü ısı ve buhar ayarını kumaşa uygun ayarladınız mı?		
➤ Elbise ütüsünü kalite niteliklerine uygun yaptınız mı?		
➤ Duruş formunun kalite niteliklerine ve model analizine uygunluğunu kontrol ettiniz mi?		
➤ Ölçü kontrolünü kalite niteliklerine ve model analizine uygun yaptınız mı?		
➤ Malzeme uyumunu kontrol ettiniz mi?		
➤ Dikiş tekniklerinin uygunluğunu kontrol ettiniz mi?		
➤ İplik temizliğinin kontrolünü yaptınız mı?		
➤ Form kontrolü sonucunda çıkan aksaklıkları tekniğine uygun düzelttiniz mi?(Kalıpta, dikiş tekniklerinde ve malzemede)		
➤ İşi planlanan zamanında tamamladınız mı?		
➤ Çalışmalar sırasında güvenlik kurallarına ve verimlilik ilkelerine uydunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetinde ilgili konuya dönerek işlemleri tekrar ediniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Bu modüldeki öğrenme faaliyetlerini başarı ile tamamladıysanız, bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- Elbise üretimi yapan hazır giyim firmalarının katalogları
- Çeşitli moda dergileri
- Hazır giyim firmalarının internet siteleri

KAYNAKÇA

- BAYRAKTAR, Fatma, **Giyim, Sim Matbaası**, Ankara, 1993
- **BURDA DERGİSİ** Ağustos - 2000
- Rüştü Uzel Anadolu Hazır Giyim, Deri Hazır Giyim Meslek Lisesi, Türk-Alman Teknik İşbirliği Projesi, **Tekstil Uygulama**, İstanbul, 1994
- **Singer Dikiş Ansiklopedisi**, 1-10, Bir Numara Yayıncılık, İstanbul
- YAKARTEPE, Mehmet, Zerrin YAKARTEPE, **Tekstil ve Konfeksiyon Ansiklopedisi-Cilt11(J-K)**, Tekstil ve Konfeksiyon Araştırma Merkezi, İstanbul, 1993